УДК 339.138:338.43(477)
DOI: https://doi.org/10.32782/pdau.eco.2026.5.18

ТРАНСФОРМАЦІЯ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА РИНКУ СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА ВОЄННИХ РИЗИКІВ

Радіоненко Олег Миколайович
кандидат економічних наук, старший викладач,
Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана
ORCID ID: 0009-0005-9163-3819

Метою статті є визначення основних напрямів трансформації маркетингового середовища ринку соняшникової олії України під впливом воєнних ризиків й оцінювання змін, що відбулися у виробництві, експортній логістиці, географії збуту, цінових параметрах і регуляторних умовах доступу до зовнішніх ринків. Емпіричну базу дослідження сформовано за офіційними даними USDA Foreign Agricultural Service, Міністерства економіки та довкілля України, Міністерства розвитку громад та територій України за 2021–2026 рр. Застосовано динамічний, структурний і порівняльний аналіз. За результатами дослідження встановлено, що після 2022 р. ринок не повернувся до довоєнної конфігурації - виробництво соняшникової олії у 2025/26 маркетинговому році скоротилось на 13,4% порівняно з 2024/25 р., тоді як експорт на 5,1%. Співвідношення експорту до виробництва зросло з 86,9 до 95,1%, що відобразило відносно вищу стійкість зовнішнього збуту, хоча частина поставок підтримується за рахунок скорочення запасів. Відновлення морської логістики істотно змінило умови експорту: загальний морський експорт України зріс з 56,2 млн т у 2023 р. до 88,1 млн т у 2024 р., або на 56,8%. Одночасно відбулася перебудова географії збуту: частка ЄС у експорті української соняшникової олії збільшилася з 30% у 2021 р. до 56% у 2024 р., тоді як Індія та країни Близького Сходу зберегли значення альтернативних напрямів попиту. Встановлено також посилення вартісної складової експорту. У І кварталі 2026 р. валютна виручка від експорту соняшникової олії зросла на 20% при збільшенні фізичного обсягу на 3%, а розрахункова середня експортна вартість одиниці продукції приблизно на 16,5%. На основі отриманих результатів у таблиці систематизовано основні напрями трансформації маркетингового середовища ринку соняшникової олії України і показано, як виявлені сировинні, логістичні, географічні, цінові й інституційні зміни впливають на маркетингові рішення підприємств. Таблиця дозволила пов'язати фактичні зміни ринку з їхнім змістом і конкретними наслідками для збуту, ціноутворення, вибору ринків, умов постачання і конкурентного позиціонування.

Ключові слова: *конкурентоспроможність ринку соняшникової олії, ціноутворення, експорт соняшникової олії, географія збуту, морська логістика.*

Oleh Radionenko
Kyiv National University of Economics named after V. Hetman

TRANSFORMATION OF THE MARKETING ENVIRONMENT OF UKRAINE'S SUNFLOWER OIL MARKET AMIDST UNCERTAINTY AND WARTIME RISKS

The purpose of the article is to identify the key directions of transformation in the marketing environment of Ukraine's sunflower oil market under the influence of wartime risks and to assess the changes that have occurred in production, export logistics, market geography, price parameters, and regulatory conditions governing access to foreign markets. The empirical basis of the study was formed using official data from the USDA Foreign Agricultural Service, the Ministry of Economy and Environment of Ukraine, and the Ministry for Development of Communities and Territories of Ukraine for 2021–2026. Dynamic, structural, and comparative analysis methods were applied. The results show that after 2022 the market did not return to its pre-war configuration: sunflower oil production in the 2025/26 marketing year decreased by 13.4% compared with 2024/25, whereas exports declined by only 5.1%. The export-to-production ratio increased from 86.9% to 95.1%, indicating the relatively greater

© Радіоненко О. М., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

resilience of external sales, although part of export supply was maintained through a reduction in inventories. The recovery of maritime logistics significantly changed export conditions: Ukraine's total seaborne exports increased from 56.2 million tonnes in 2023 to 88.1 million tonnes in 2024, or by 56.8%. At the same time, the geographical structure of sales shifted substantially. The EU share of Ukrainian sunflower oil exports rose from 30% in 2021 to 56% in 2024, while India and Middle Eastern countries retained their importance as alternative sources of demand. The study also identified a strengthening of the value component of exports. In the first quarter of 2026, foreign exchange earnings from sunflower oil exports increased by 20%, while physical export volumes grew by only 3%; the estimated average export value per unit of product rose by approximately 16.5%. Based on the results obtained, the main directions of transformation in the marketing environment of Ukraine's sunflower oil market were systematized in a table, demonstrating how the identified raw-material, logistical, geographical, price, and institutional changes affect enterprises' marketing decisions.

Keywords: *sunflower oil market competitiveness, pricing, sunflower oil exports, market geography, maritime logistics.*

Вступ. Ринок соняшникової олії належить до найбільш експортно орієнтованих сегментів агропродовольчого сектору України. До повномасштабної війни його конкурентна позиція спиралася на поєднання значної сировинної бази, розвинених переробних потужностей і доступу до чорноморської портової інфраструктури. У 2021 р. Україна експортувала 5,161 млн т соняшникової олії за світового обсягу експорту 12,625 млн т, тобто близько 40,9% [10]. За такої частки порушення виробництва або експорту в Україні виходить далеко за межі внутрішнього ринку: змінюються торговельні маршрути, поведінка імпортерів, співвідношення між окремими видами рослинних олій і структура глобальної пропозиції.

Після лютого 2022 р. зміни торкнулися не одного елемента ринку, а самого механізму його функціонування. Блокування морських портів у березні–липні 2022 р. порушило усталений зв'язок між виробництвом насіння, внутрішньою переробкою та експортом готової олії. Частина потоків була переорієнтована на сухопутні маршрути, накопичувалися запаси, а експорт насіння до країн ЄС тимчасово зріс [17; 18]. Після відновлення переробки і розширення морського сполучення товарна структура знову змістилася на користь олії і шроту. Проте повернення морського експорту не відновило довоєнну модель у первісному вигляді: структура витрат доповнилася витратами на страхування, тоді як ризик фізичного виконання поставки істотно зріс.

Ця мінливість робить маркетингове середовище ринку соняшникової олії окремою дослідницькою проблемою. Тепер рішення про збут залежать від того, чи доступний конкретний маршрут, якою є вартість і надійність доставки, наскільки стабільним залишається режим доступу до ринку ЄС, чи зберігається попит у країнах Азії і Близького Сходу, а також чи дозволяє сировинна база виконати укладені експортні контракти. У 2024–2026 рр. ці чинники діють одночасно, причому поліпшення одного з них не обов'язково знижує загальний ризик. Відновлення портової логістики, наприклад, розширює географію збуту, але не усуває загрози фізичного зриву поставок; посилення присутності на ринку ЄС підтримує експорт, але водночас підвищує залежність від регуляторних рішень цього ринку.

Матеріали та методи. Емпіричну базу дослідження сформовано з офіційних даних USDA Foreign Agricultural Service (Служба закордонного сільського господарства у складі Міністерства сільського господарства США), Міністерства економіки та довкілля України і Міністерства розвитку громад та територій України за 2021–2026 рр. Аналіз охоплював обсяги виробництва й експорту соняшникової олії, географічну структуру поставок, показники морського експорту і валютної виручки.

Методичну основу становили динамічний, структурний і порівняльний аналіз. Розраховано темпи зміни виробництва та експорту соняшникової олії, співвідношення експорту до виробництва, приріст морського експорту, зміну частки ЄС у структурі збуту та середню експортну вартість одиниці продукції.

Наукові дослідження останніх років підтверджують багатоаспектний характер цих змін. Один напрям робіт, зокрема дослідження F. Aliu, J. Kučera, S. Hašková [8] і H. Hussein, M. Knol [12], пов'язує воєнний шок із посиленням цінової взаємозалежності аграрних товарів і передаванням кризових ефектів між продовольчими, енергетичними та торговельними ринками. Інший, представлений працями А. Бобченко [1], О. М. Яценко, О. О. Яценко [7], O. Semenenko та ін. [16], зосереджується на стійкості експортних ланцюгів, диверсифікації маршрутів і багаторівневому характері логістичних й операційних ризиків. Дослідження F. Boz та ін. [10], O. Makarchuk [13], J. Qiu та ін. [15] олійного сегмента фіксують зміну співвідношення між експортом насіння і продуктів переробки, перебудову глобальної торговельної мережі й скорочення сировинної бази на територіях, безпосередньо охоплених бойовими діями. Окремо у пра-

цях Ł. Ambroziak та ін. [9], M. Nehrey, R. Finger [14] простежується посилення конкурентного тиску української агропродовольчої продукції на ринку ЄС і залежності зовнішньої торгівлі від політики доступу до цього ринку.

Водночас менш дослідженим залишається одночасний вплив описаних чинників на маркетингове середовище ринку соняшникової олії. Через це потребує окремого аналізу те, як перебудувалися канали доступу до покупців, географія збуту, вартісні параметри експорту та інституційні умови реалізації продукції.

Мета статті полягає у визначенні основних напрямів трансформації маркетингового середовища ринку соняшникової олії України під впливом воєнних ризиків і невизначеності.

Результати. До повномасштабної війни ринок функціонував як переважно експортно-орієнтований ланцюг із глибокою внутрішньою переробкою насіння. Тому первинний шок 2022 р. мав значний міжнародний ціновий і поведінковий ефект, зафіксований у дослідженнях товарних ринків [8; 12].

Після первинної дезорганізації ринок не повернувся до довоєнної конфігурації, а сформував інше співвідношення між сировинною базою, переробкою та експортом. За оцінками FAS/Kyiv, наведеними у звіті USDA/FAS UP2026-0011, виробництво соняшникової олії у 2024/25 маркетинговому році становило 5,462 млн т, а експорт – 4,744 млн т. Для 2025/26 маркетингового року оцінка виробництва знижена до 4,730 млн т, експорту – до 4,500 млн т [17]. Порівняно з попереднім сезоном виробництво скоротилося на 13,4%, тоді як експорт – на 5,1%. Така різниця темпів показує, що зовнішній збут залишається відносно стійкішим за виробничу динаміку, хоча його підтримання дедалі більше залежить від запасів, доступності сировини та завантаження переробних потужностей.

Зростання аналітичного співвідношення експорту до виробництва з 86,9 до 95,1% свідчить, що експортний сегмент скорочується повільніше, ніж виробництво соняшникової олії. Проте цей показник не можна трактувати як пряму частку поточного виробництва, спрямованого на експорт: у 2025/26 маркетинговому році початкові запаси оцінено у 383 тис. т, а кінцеві – у 145 тис. т, тому частина зовнішніх поставок забезпечується за рахунок їх скорочення [17]. Водночас експортна орієнтація галузі залишається виразною, оскільки внутрішнє споживання соняшникової олії, за оцінками FAS/Kyiv, становить менше 10% її виробництва. Дефіцит насіння соняшнику поєднується з надлишком переробних потужностей: близько третини їх обсягу у 2025/26 маркетинговому році залишалося незавантаженим, що посилило цінову конкуренцію переробників за доступну сировину [17]. Для маркетингового середовища це означає зміщення частини конкурентної боротьби з ринку готової продукції на ринок ресурсного забезпечення переробки.

На 2026/27 маркетинговий рік прогнозується відновлення виробництва соняшникової олії до 5,461 млн т, а експорту – до 5,0 млн т [17]. Порівняно з оцінкою 2025/26 маркетингового року це відповідає приросту на 15,5 і 11,1% відповідно. Прогноз ґрунтується на очікуваному збільшенні виробництва соняшнику та збереженні функціонуючих експортних маршрутів.

У 2022 р. логістичний чинник перетворився з елемента організації збуту на одне з основних обмежень експортної діяльності. У звіті визначено березень–липень 2022 р. як період порушення товарної логістики через морські порти, наслідком якого стали накопичення значних запасів і переорієнтація частини українських товарних потоків до сусідніх країн ЄС [17]. За таких умов тимчасово посилився експорт насіння соняшнику замість продуктів його переробки.

Відновлення морського сполучення змінило структуру експортної логістики. За оперативними даними ДП «Адміністрація морських портів України», у 2024 р. морські порти обробили 97,2 млн т вантажів, що на 57% більше, ніж у 2023 р.; морським шляхом було експортовано 88,1 млн т проти 56,2 млн т роком раніше [5]. За перший рік роботи Українського морського коридору його вантажообіг становив 64,4 млн т, з яких

Таблиця 1

Динаміка виробництва та експорту соняшникової олії України за 2024-2025 з прогнозом на 2026–2027 рр.

Показник	2024/25 MY	2025/26 MY, оцінка	2026/27 MY, прогноз	Зміна 2025/26 до 2024/25, %
Виробництво, млн т	5,462	4,730	5,461	-13,4
Експорт, млн т	4,744	4,500	5,000	-5,1
Експорт / виробництво, %*	86,9	95,1	91,6	+8,3 в.п.

Примітка: * показник має аналітичний характер і не відображає балансову частку реалізації продукції поточного маркетингового року, оскільки обсяг експорту залежить також від початкових запасів.

Джерело: сформовано та розраховано автором за даними FAS/Kyiv, наведеними у звіті USDA/FAS [17]

43,5 млн т припадало на аграрну продукцію [5]. Її розрахункова частка становила 67,5%.

Для ринку соняшникової олії відновлення морського каналу означало насамперед повернення економічно прийнятної логістики великих партій та розширення можливостей поставок на віддалені ринки. У звіті прямо характеризується доступ до портів і морських маршрутів як критично необхідний для економічно ефективного експорту значних обсягів олійних культур, олії та шроту [17]. Одночасно зменшилася залежність від сухопутних маршрутів через ЄС, які у 2022–2023 рр. частково компенсували втрату морської логістики. Проте відновлення портових перевезень не повернуло ринок до довоєнного ризикового профілю: військова загроза для судноплавства та портової інфраструктури зберігається, а для суден, що працюють на Українському морському коридорі, застосовуються спеціальні механізми страхування воєнних ризиків. Для маркетингового управління це означає, що надійність фізичного виконання контракту, строки доставки та страхові витрати стали безпосередніми параметрами експортної пропозиції.

Найбільший зсув у географічній структурі експорту припав на 2022 р. Частка ЄС у експорті української соняшникової олії збільшилася з 30% у 2021 р. до 48% у 2022 р., а надалі – до 52% у 2023 р. і 56% у 2024 р. [18]. У 2021–2024 рр. приріст становив 26 відсоткових пунктів, або 86,7% відносно базового рівня (рис. 1).. Різке збільшення європейської частки пояснюється не одним чинником: одночасно діяли переорієнтація логістики після блокування чорноморських портів, географічна близькість ЄС та тимчасова лібералізація торгівлі.

Посилення європейського напряму мало подвійний ефект. Тимчасове скасування імпортних мит і квот та коротше логістичне плече полегшили доступ української продукції до ринку ЄС. Водночас збільшення українських поставок посилило конкурентний тиск, що фіксується і в наукових дослідженнях [9]. Після завершення дії автономних торговельних заходів у червні 2025 р. торгівля поступово перейшла до оновленого режиму DCFTA; при цьому окремі держави ЄС зберегли національні обмеження щодо імпорту українських олійних культур [17]. Проте ці обмеження стосуються передусім насіння олійних культур, тому їх не слід прямо трактувати як обмеження доступу української соняшникової олії до ринку ЄС. Для олії ризик має радше опосередкований характер – через загальну мінливість торговельного режиму та конкурентне середовище.

Дані за початок 2024/25 маркетингового року показують, що географія збуту не стала одновекторною. У вересні–грудні 2024 р. понад 45% українського експорту соняшникової олії було спрямовано за межі ЄС. Другим за значенням ринком була Індія, на яку припадало понад 19% експорту, або 336 тис. т; сукупні поставки до Іраку, Саудівської Аравії, Єгипту, Туреччини та Лівану становили ще 293 тис. т [18]. Це формує географічно диверсифікованішу структуру збуту: ЄС залишається найбільшим регіональним напрямом, тоді як Індія та ринки Близького Сходу створюють альтернативний контур попиту.

Тенденція до географічного розосередження простежується й у загальній структурі аграрного експорту України. Частка ЄС у його вартості знизилася з 52,1% у 2024 р. до 47,5% у 2025 р., тоді як роль ринків Азії, Африки та Близького Сходу зросла [2]. Цей показник охоплює весь аграрний експорт, тому його можна використовувати лише як характеристику загальної зміни зовнішньоторговельної гео-

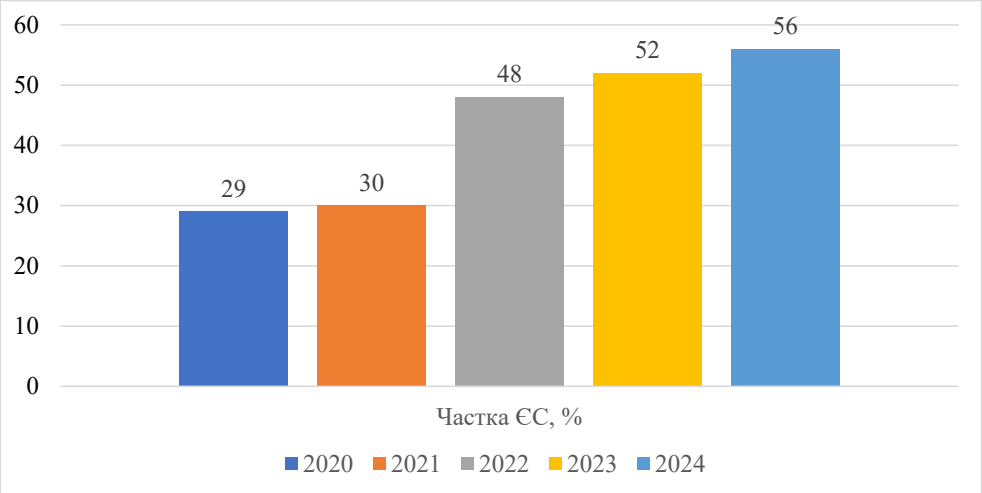

Рис. 1. Частка ЄС у експорті соняшникової олії з України за період 2020–2024 рр.

Джерело: сформовано автором на основі [18]

графії, а не як прямий показник структури експорту соняшникової олії.

В умовах обмеженої сировинної пропозиції фізичний обсяг експорту не повністю відображає його економічний результат. У липні 2025 р. соняшникова олія була найбільшою товарною позицією українського експорту за вартістю: при фізичному обсязі 464 тис. т валютна виручка становила 537,9 млн дол. США [3]. Розрахункова середня експортна вартість становила близько 1159 дол. США за тонну. Це показує, що результативність експорту переробленої продукції визначається не лише тоннажем, а й вартістю одиниці продукції.

У І кварталі 2026 р. ця залежність проявилася ще виразніше. За даними Міністерства економіки, валютна виручка від експорту соняшникової олії зросла на 20% при збільшенні фізичних обсягів лише на 3% [4]. Співвідношення індексу вартості експорту 1,20 та індексу фізичного обсягу 1,03 дає індекс середньої експортної вартості 1,165, тобто її приріст приблизно на 16,5%. Отже, переважна частина зростання валютної виручки була пов'язана не з нарощуванням фізичних поставок, а зі збільшенням середньої вартості одиниці експортованої продукції. Для маркетингового управління це підвищує значення вибору ринку збуту, моменту укладення контракту та умов постачання поряд із контролем фізичних обсягів експорту.

Водночас вищу експортну вартість не можна трактувати як стійку позитивну тенденцію. Дослідження F. Aliu et al. підтверджує взаємозалежність цін на соняшникову олію та інші основні аграрні товари й посилення цінових коливань після початку повномасштабної війни [8]. F. Boz et al. встановили, що глобальна мережа торгівлі соняшниковою олією після шоку 2022 р. перебудувалася, але зберегла високий рівень взаємозалежності [10]. Для ринку рослинних олій це має практичний наслідок: при зростанні відносної ціни соняшникової олії покупці можуть переорієнтовуватися на пальмову, соєву або ріпакову олію.

На основі викладеного матеріалу в таблиці 2 систематизовано основні напрями трансформації маркетингового середовища ринку соняшникової олії України.

Узагальнення наведених змін показує, що маркетингове середовище ринку соняшникової олії вже не

Таблиця 2

Основні напрями трансформації маркетингового середовища ринку соняшникової олії України

Складова середовища	Виявлена зміна	Зміст трансформації	Маркетинговий наслідок
Сировинно-виробнича	За оцінками FAS/Kyiv, виробництво соняшникової олії зменшується з 5,462 млн т у 2024/25 MY до 4,730 млн т у 2025/26 MY	Скорочення сировинної бази поєднується з надлишком переробних потужностей і посиленням конкуренції за насіння	Посилення закупівельної конкуренції та потреба стабілізувати сировинне забезпечення переробки
Логістична	Загальний морський експорт України зріс з 56,2 млн т у 2023 р. до 88,1 млн т у 2024 р.	Відновлення морської логістики створило інфраструктурну основу для масштабного експорту олії, але воєнний ризик для портів і судноплавства зберігається	Строки доставки, страхові витрати та надійність виконання контракту стають параметрами експортної пропозиції
Географічна	Частка ЄС в експорті соняшникової олії зросла з близько 30% у 2021 р. до 56% у 2024 р.	Значення європейського напряму різко посилилося, одночасно зберігаються поставки до Індії та країн Близького Сходу	Зростає потреба у диверсифікації портфеля ринків для обмеження залежності від одного регіонального напряму
Цінова	У І кв. 2026 р. валютна виручка від експорту соняшникової олії зросла на 20% при збільшенні фізичного обсягу на 3%	Результат експорту дедалі більше залежить не лише від тоннажу, а й від середньої експортної вартості одиниці продукції	Зростає значення управління контрактною ціною, моментом продажу, ринком призначення та умовами постачання
Інституційна	Після завершення надзвичайної торговельної лібералізації режим доступу до ринку ЄС став більш регульованим; окремі країни зберегли обмеження щодо імпорту українських олійних культур	Для соняшникової олії регуляторний ризик має переважно опосередкований характер – через торговельну політику щодо сировини та мінливість правил доступу	Постійний моніторинг торговельного режиму та вимог ринку стає частиною маркетингового управління
Міжтоварна конкурентна	Зростання відносної ціни соняшникової олії стимулює заміщення її дешевшими видами рослинних олій	Конкуренція відбувається не лише між українськими й іноземними постачальниками, а й між соняшниковою, пальмовою, соєвою та іншими оліями	Потрібне управління ціновим позиціонуванням з урахуванням відносних цін товарів-замінників

Джерело: сформовано автором на основі [2–6;17;11; 18]

може характеризуватися лише через попит, пропозицію та конкурентів. Воєнні ризики змінили самі умови доступу до ринку: на результат збуту одночасно впливають наявність сировини, можливість фізичного виконання поставки, вартість логістики, географія покупців, торговельний режим і співвідношення цін між видами рослинних олій. Через це маркетингове рішення дедалі більше визначається не максимізацією обсягу експорту, а вибором такого поєднання ринку, ціни та умов постачання, за якого контракт може бути виконаний із прийнятним рівнем ризику.

Висновки. Повномасштабна війна не спричинила одновекторного скорочення ринку соняшникової олії, а змінила механізм його функціонування. Початковий шок 2022 р. розірвав зв'язок між виробництвом, переробкою та морським експортом, що тимчасово посилило вивезення насіння і роль сухопутних маршрутів. Після відновлення морського каналу ринок повернувся до переваги внутрішньої переробки, але вже з іншою структурою ризиків.

Ключовим результатом дослідження є встановлення переходу від відносно стабільної експортної моделі, що спиралася на значні обсяги переробки та доступну чорноморську логістику, до адаптивного маркетингового середовища. У ньому результат збуту одночасно залежить від доступності сировини, можливості фізичного виконання поставки, географії покупців, торговельного режиму та співвідношення цін між товарами-замінниками. Тому оцінювання позиції підприємства на ринку соняшникової олії лише за обсягом експорту є недостатнім: однаковий фізичний обсяг поставок може мати різну економічну результативність залежно від ринку призначення, середньої експортної вартості, логістичних витрат і ризику виконання контракту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бобечко А. Особливості організації зовнішньоекономічної діяльності підприємств агробізнесу в умовах російсько-української війни. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-111

2. Міністерство економіки та довкілля України. Аграрний експорт України – ринок ЄС залишається ключовим, але географія поставок розширюється. 2026. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/2cf3fa5e-c23b-4aea-bc79-fa9fb9dea631

3. Міністерство економіки та довкілля України. У липні Україна експортувала товарів на понад $3,3 млрд. 2025. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/7a9991c2-ad2d-437b-aadf-d136df1ff1fa

4. Міністерство економіки та довкілля України. Україна збільшує валютну виручку від агроекспорту завдяки переробці – підсумки I кварталу 2026 року. 2026. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/89afc356-3fba-4bee-99a6-178870bf5229

5. Міністерство з відновлення, інфраструктури та транспорту України. Стійкість українських портів: вантажообіг у 2024 році сягнув 97 млн тонн. 06.01.2025. URL: https://mininfra.gov.ua/news/36333-stiikist-ukrayinskix-portiv-vantazoobig-u-2024-roci-siagnuv-97-mln-tonn

6. Радіоненко О. М. Трансформація ринку сої в Україні під впливом змін маркетингового середовища аграрних підприємств. *Актуальні проблеми економіки.* 2026. № 8 (302). С. 134–144. DOI: https://doi.org/10.32752/1993-6788-2026-1-302-134-144.

7. Яценко О. М., Яценко О. О. Багаторівневий підхід до управління ризиками агробізнесу в умовах війни. *Український економічний часопис*. 2024. № 5. С. 153–158. DOI: https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-5-27

8. Aliu F., Kučera J., Hašková S. Agricultural Commodities in the Context of the Russia-Ukraine War: Evidence from Corn, Wheat, Barley, and Sunflower Oil. *Forecasting*. 2023. Vol. 5, No. 1. P. 351–373. DOI: https://doi.org/10.3390/forecast5010019

9. Ambroziak Ł., Szczepaniak I., Bułkowska M. Competitive Position of Polish and Ukrainian Food Producers in the EU Market. *Agriculture*. 2024. Vol. 14, No. 12. Article 2104. DOI: https://doi.org/10.3390/agriculture14122104

10. Boz F., Yilmaz B., Özekicioğlu H., Topuz H., Ünlü U. Global sunflower oil trade under COVID-19 and the Russia–Ukraine conflict: a complex network analysis of food system resilience and sustainable finance dynamics. *Frontiers in Environmental Science.* 2026. Vol. 14. DOI: https://doi.org/10.3389/fenvs.2026.1757181

11. European Commission. EU agri-food exports reach record levels of €235.4 billion in 2024. 08.04.2025. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/media/news/eu-agri-food-exports-reach-record-levels-eur2354-billion-2024-2025-04-08_en

12. Hussein H., Knol M. The Ukraine War, Food Trade and the Network of Global Crises. *The International Spectator*. 2023. Vol. 58, No. 3. P. 74–95. DOI: https://doi.org/10.1080/03932729.2023.2211894

13. Makarchuk O. Analytical assessment of trends and prospects of the sunflower seed market in Ukraine under current challenges. *Economics and Business Management.* 2025. Vol. 16, No. 4. P. 100–110. DOI: https://doi.org/10.31548/economics/4.2025.100

14. Nehrey M., Finger R. Assessing the initial impact of the Russian invasion on Ukrainian agriculture: Challenges, policy responses, and future prospects. *Heliyon*. 2024. Vol. 10, No. 21. DOI: https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e39208

15. Qiu J., Hu Y., Peng D., Liu H., Tao W., Xie B., Hu T., Wang J., Liang X., Chen T., Xu J. Analyzing the disruption of agricultural systems by conflict: A case study of sunflower production in eastern Ukraine. *Agricultural Systems*. 2026. Vol. 233. Article 104636. DOI: https://doi.org/10.1016/j.agsy.2026.104636

16. Semenenko O., Tolok P., Onofriichuk A., Onofriichuk V., Chernyshova I. Improving Ukrainian grain export supply chains: an inclusive approach. *International Journal of Environmental Studies*. 2023. Vol. 80, No. 2. P. 314–323. DOI: https://doi.org/10.1080/00207233.2023.2177426

17. U.S. Department of Agriculture, Foreign Agricultural Service. Oilseeds and Products Annual: Ukraine. Report UP2026-0011. 08.04.2026. URL: https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Oilseeds+and+Products+Annual_Kyiv_Ukraine_UP2026-0011.pdf

18. U.S. Department of Agriculture, Foreign Agricultural Service. Ukraine: Oilseeds and Products Annual. Report UP2025-0008. 04.04.2025. URL: https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Oilseeds%20and%20Products%20Annual_Kyiv_Ukraine_UP2025-0008

REFERENCES:

1. Bobechko A. Osoblyvosti orhanizatsii zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpryiemstv ahrobiznesu v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny [Features of the organization of foreign economic activity of agribusiness enterprises during the Russian-Ukrainian war]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2024. № 65. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-111. [in Ukrainian].

2. Ministerstvo ekonomiky ta dovkillia Ukrainy. Ahrarnyi eksport Ukrainy – rynok YeS zalyshaietsia kliuchovym, ale heohrafiia postavok rozshyriuietsia [Ukraine's agricultural exports – the EU market remains key, but the geography of supplies is expanding]. 2026. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/2cf3fa5e-c23b-4aea-bc79-fa9fb9dea631 (accessed: 24.09.2026). [in Ukrainian].

3. Ministerstvo ekonomiky ta dovkillia Ukrainy. U lypni Ukraina eksportuvala tovariv na ponad $3,3 mlrd [In July, Ukraine exported goods worth more than $3.3 billion]. 2025. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/7a9991c2-ad2d-437b-aadf-d136df1ff1fa [in Ukrainian].

4. Ministerstvo ekonomiky ta dovkillia Ukrainy. Ukraina zbilshuie valiutnu vyruchku vid ahroeksportu zavdiaky pererobtsi – pidsumky I kvartalu 2026 roku [Ukraine increases foreign exchange earnings from agricultural exports through processing – results of the first quarter of 2026]. 2026. URL: https://me.gov.ua/News/Detail/89afc356-3fba-4bee-99a6-178870bf5229 [in Ukrainian].

5. Ministerstvo z vidnovlennia, infrastruktury ta transportu Ukrainy. Stiikist ukrainskykh portiv: vantazhoobih u 2024 rotsi siahnuv 97 mln tonn [Resilience of Ukrainian ports: cargo turnover reached 97 million tonnes in 2024]. 06.01.2025. URL: https://mininfra.gov.ua/news/36333-stiikist-ukrayinskix-portiv-vantazoobig-u-2024-roci-siagnuv-97-mln-tonn [in Ukrainian].

6. Radionenko O. M. Transformatsiia rynku soi v Ukraini pid vplyvom zmin marketynhovoho seredovyshcha ahrarnykh pidpryiemstv [Transformation of the soybean market in Ukraine under the influence of changes in the marketing environment of agricultural enterprises]. *Aktualni problemy ekonomiky*. 2026. № 8 (302). P. 134–144. DOI: https://doi.org/10.32752/1993-6788-2026-1-302-134-144. [in Ukrainian].

7. Yatsenko O. M., Yatsenko O. O. Bahatorivnevyi pidkhid do upravlinnia ryzykamy ahrobiznesu v umovakh viiny [A multilevel approach to agribusiness risk management under wartime conditions]. *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys*. 2024. № 5. P. 153–158. DOI: https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-5-27. [in Ukrainian].

8. Aliu F., Kučera J., Hašková S. Agricultural Commodities in the Context of the Russia-Ukraine War: Evidence from Corn, Wheat, Barley, and Sunflower Oil. *Forecasting*. 2023. Vol. 5, No. 1. P. 351–373. DOI: https://doi.org/10.3390/forecast5010019.

9. Ambroziak Ł., Szczepaniak I., Bułkowska M. Competitive Position of Polish and Ukrainian Food Producers in the EU Market. *Agriculture*. 2024. Vol. 14, No. 12. Article 2104. DOI: https://doi.org/10.3390/agriculture14122104.

10. Boz F., Yilmaz B., Özekicioğlu H., Topuz H., Ünlü U. Global sunflower oil trade under COVID-19 and the Russia–Ukraine conflict: a complex network analysis of food system resilience and sustainable finance dynamics. *Frontiers in Environmental Science*. 2026. Vol. 14. Article 1757181. DOI: https://doi.org/10.3389/fenvs.2026.1757181.

11. European Commission. EU agri-food exports reach record levels of €235.4 billion in 2024. 08.04.2025. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/media/news/eu-agri-food-exports-reach-record-levels-eur2354-billion-2024-2025-04-08_en

12. Hussein H., Knol M. The Ukraine War, Food Trade and the Network of Global Crises. *The International Spectator*. 2023. Vol. 58, No. 3. P. 74–95. DOI: https://doi.org/10.1080/03932729.2023.2211894.

13. Makarchuk O. Analytical assessment of trends and prospects of the sunflower seed market in Ukraine under current challenges. *Economics and Business Management*. 2025. Vol. 16, No. 4. P. 100–110. DOI: https://doi.org/10.31548/economics/4.2025.100.

14. Nehrey M., Finger R. Assessing the initial impact of the Russian invasion on Ukrainian agriculture: Challenges, policy responses, and future prospects. *Heliyon*. 2024. Vol. 10, No. 21. e39208. DOI: https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e39208.

15. Qiu J., Hu Y., Peng D., Liu H., Tao W., Xie B., Hu T., Wang J., Liang X., Chen T., Xu J. Analyzing the disruption of agricultural systems by conflict: A case study of sunflower production in eastern Ukraine. *Agricultural Systems*. 2026. Vol. 233. Article 104636. DOI: https://doi.org/10.1016/j.agsy.2026.104636.

16. Semenenko O., Tolok P., Onofriichuk A., Onofriichuk V., Chernyshova I. Improving Ukrainian grain export supply chains: an inclusive approach. *International Journal of Environmental Studies*. 2023. Vol. 80, No. 2. P. 314–323. DOI: https://doi.org/10.1080/00207233.2023.2177426.

17. U.S. Department of Agriculture, Foreign Agricultural Service. *Oilseeds and Products Annual: Ukraine*. Report UP2026-0011. 08.04.2026. URL: https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Oilseeds+and+Products+Annual_Kyiv_Ukraine_UP2026-0011.pdf

18. U.S. Department of Agriculture, Foreign Agricultural Service. *Ukraine: Oilseeds and Products Annual*. Report UP2025-0008. 04.04.2025. URL: https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Oilseeds%20and%20Products%20Annual_Kyiv_Ukraine_UP2025-0008

Дата надходження статті: 01.09.2026
Дата прийняття статті до публікації: 02.10.2026
Дата публікації статті: 29.10.2026